

Uvod

Društveni razvoj je proizvod čovekove težnje da napreduje u svakom pogledu, da olakša i doprinese svom životu u svim njegovim aspektima. Ovim se može sagledati uticaj društvenog razvoja na promene u strukturi zanimanja, sistemu obrazovanja i organizaciji rada, kao i reversni uticaj ovih pojava na društveni razvoj.

Svaki novi napredak u razvoju društva uticao je, u manjoj ili većoj meri, na strukturu zanimanja i sistem obrazovanja, zahtevajući nove stručnjake. Ovde se ne razmatraju sve sfere društvenog razvoja, već one koje izazivaju promene u domenu proizvodnih snaga, odnosno promene sredstava kojima ljudi proizvode i sposobnost ljudi da ta sredstva efikasno iskoriste. Iako su ta sredstva ključna u procesu proizvodnje, „pod proizvodnim snagama se najčešće podrazumeva ljudska sposobnost da na određenom istorijskom stepenu razvoja, uz pomoć odgovarajućih sredstava za rad, deluje na prirodu i predmete rada uopšte, menjajući ih i prilagođavajući ih, uz različite proizvodne postupke, svojim potrebama.“ (Ž. Surčulija, Sociološka hrestomatija sa komentarima, 1999, str. 255.)

Razlikuju se tri osnovne faze u razvoju proizvodno-tehničkog kompleksa:

- Faza A predstavlja period zanatske proizvodnje
- Faza B predstavlja period mašinske industrijske proizvodnje
- Faza C predstavlja period najnovijeg razvoja ljudske istorije i predstavlja početak naučno-tehnološke revolucije i automatizacije proizvodnje

Iako je proizvodna sfera ljudskog rada tokom istorije doživljavala razne promene, takođe je i oblast neproizvodnog ljudskog rada zabeležila značajan napredak u poslednje dve decenije. Povećanjem automatizacije došlo je do promene u organizaciji rada tako što su mnogi radnici iz procesa neposredne proizvodnje prešli u oblast pripreme i prodaje proizvodnje, kao i u delatnosti u oblastima usluga, trgovine, obrazovanja, zdravstva i slično.

Faza zanatske proizvodnje i manuelnog rada

Faza industrijskog načina proizvodnje i mašinskog rada

Prelazak sa zanatskog na industrijski način proizvodnje u veliko meri uslovlila su velika naučna i tehnička otkrića, kao i zamena fizičke snage čoveka radom mašina. Ta zamena fizičke snage čoveka mašinama uticala je na razvoj proizvodnih snaga, podelu rada i povećanu produktivnost. Ovaj proces industrijalizacije počeo je sa malim mehanizovanim radionicama i usmeren je ka kasnijoj masovnoj lančanoj proizvodnji.

a) Migracije selo-grad. Industrijska proizvodnja, kao daleko naprednija od zanatske, zahteva veliki broj raspoloživih radnika, i time uslovljava masovne migracije seoskog stanovništva u grad, podstičući proces urbanizacije.

c) Uska specijalizacija proizvodnje. U industrijskoj proizvodnji dolazi do deobe proizvodnog postupka na niz posebnih, međusobno povezanih faza, i tako stvarajući potrebu za nizom usko specijalizovanih radnika, čiji se rad sastoji iz nekoliko pojednostavljenih pokreta i rukovanja specijalizovanim mašinama.

d) Razdvajanje duhovnog od fizičkog rada. U ovoj fazi dolazi do odvajanja kreativnog od "sirovog" fizičkog rada, i time dolazi do potrebe za raznim dizajnerima, naučnicima i sličnim radnicima koji osmišljavaju predmet i spremaju ga za konkretan proces proizvodnje, koji obavljaju fizički radnici.

**----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----**

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com